

Egzamin: Wstęp do Statystycznej Analizy Danych

UMK, styczeń 2020.

Wypełnij miejsca wykropkowane ["....."]. 1 pytanie = 1 punkt; Oceniane będą wyłącznie odpowiedzi wpisane w wykropkowane miejsca na tej kartce, bez uzasadnień i rachunków. Wpisz odpowiedzi dopiero po ostatecznym ich sprawdzeniu; odpowiedzi pokreślone lub nieczytelne będą traktowane jako błędne! Możesz korzystać z kalkulatora, tablic statystycznych, notatek, książek. Nie wolno korzystać z komputerów, telefonów ani z tabletów. Nie wolno się porozumiewać.

Imię i NAZWISKO: .....

1. Rzucamy 3 razy kostką. Zmienna losowa X oznacza liczbę rzutów, w których otrzymaliśmy „szóstkę”.

(a) Podać rozkład prawdopodobieństwa zmiennej losowej X w postaci tabelki.

wartość x	.....	.....	.....	.....
prawdopodobieństwo $P(X = x)$	.....	.....	.....	.....

(b) Oblicz $P(X \leq 1)$. Odpowiedź: .....

(c) Oblicz wartość oczekiwaną i wariancję zmiennej losowej X . Odpowiedź: .....

(d) Oblicz wariancję zmiennej losowej X . Odpowiedź: .....

2. Zmienna losowa X ma rozkład prawdopodobieństwa o gęstości danej wzorem

$$f(x) = \begin{cases} \frac{3}{8}x^2 & \text{dla } 0 \leq x \leq 2; \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach.} \end{cases}$$

(a) Oblicz $E(X)$. Odpowiedź: .....

(b) Oblicz $\text{Var}(X)$. Odpowiedź: .....

(c) Oblicz $P(X \leq 1)$. Odpowiedź: .....

(d) Podaj wzór na dystrybuantę:

$$F(x) = P(X \leq x) = \begin{cases} \dots\dots\dots & \text{dla } x < 0; \\ \dots\dots\dots & \text{dla } 0 \leq x \leq 2; \\ \dots\dots\dots & \text{dla } x > 2. \end{cases}$$

3. Zakładamy, że $X_1, \dots, X_{100}$ jest próbą z rozkładu normalnego $N(\mu, \sigma^2)$ z nieznaną wartością oczekiwaną μ i wariancją σ^2 . Obliczono średnią z próbki i nieobciążony szacownik wariancji: $\bar{X} = 51.75$, $S^2 = 20^2$.

- Przeprowadź test hipotezy $H_0: \mu = 50$ przeciw alternatywie $H_1: \mu > 50$ na poziomie istotności $\alpha = 0.05$.
- (a) Oblicz wartość statystyki T (t-Studenta): $T = \dots$
- (b) Oblicz p-wartość testu: $P = \dots$
- (c) Podejmij decyzję: odrzucamy H_0 ? (napisz TAK lub NIE) $\dots$
- Przeprowadź test hipotezy $H_0: \mu = 50$ przeciw alternatywie $H_1: \mu \neq 50$ na poziomie istotności $\alpha = 0.05$.
- (d) Oblicz p-wartość testu: $P = \dots$
- (e) Podejmij decyzję: odrzucamy H_0 ? (napisz TAK lub NIE) $\dots$
- (f) Oblicz przedział ufności dla μ na poziomie $1 - \alpha = 0.95$.

Odpowiedź: $\dots$

Uwaga: Rozkład t-Studenta z 399 stopniami swobody jest przybliżeniu równy standardowemu rozkładowi normalnemu $N(0, 1)$. W szczególności można wykorzystać następujące przybliżone wartości kwantyli: $t_{0.95}(399) \approx z_{0.95} = 1.65$ i $t_{0.975}(399) \approx z_{0.975} = 1.96 \approx 2$. Do obliczania p-wartości można użyć tablic rozkładu normalnego.

4. Obecnie na rynku są 3 marki smartfonów: A, B i C. W celu zbadania, czy są one wybierane przez mężczyzn i przez kobiety z takim samym prawdopodobieństwem, zanotowano jaką markę wybrało 60 klientów i 60 klientek. Wyniki przedstawia następująca tabela:

marka	A	B	C
liczba klientów (M)	15	20	25
liczba klientek (K)	25	20	15

Czy mamy podstawę do odrzucenia hipotezy H_0 mówiącej, że wybór marki jest niezależny od płci? Przeprowadź odpowiedni test niezależności χ^2 na poziomie istotności $\alpha = 0.05$.

- (a) Oblicz tabelkę wartości oczekiwanych:

marka	A	B	C
liczba klientów (M)	.....	.....	.....
liczba klientek (K)	.....	.....	.....

- (b) Oblicz statystykę testową $\chi^2 = \dots$
- (c) Porównujemy tę statystykę z kwantylem rzędu $\dots$ rozkładu χ^2 z $\dots$ stopniami swobody.
- (d) Podaj p-wartość testu: $P = \dots$
- (e) Podejmij decyzję: czy odrzucamy H_0 na poziomie istotności $\alpha = 0.05$ (tak/nie)? $\dots$

Wskazówka: Wiadomo, że jeśli H_0 jest prawdziwa to rozkład statystyki testowej $Y = \chi^2$ ma w przybliżeniu rozkład o dystrybucancie dana wzorem $F(y) = P(Y \leq y) = 1 - e^{-y/2}$ dla $y > 0$.

Odpowiedź na pytanie (d) będzie specjalnie premiowana.

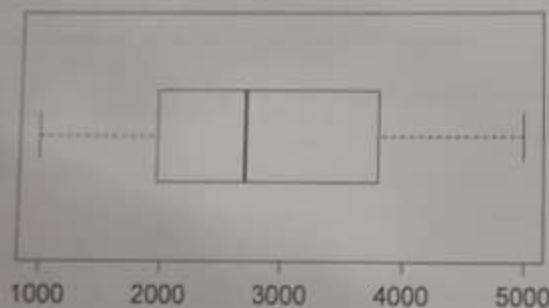
5. Wyniki cen 9 mieszkań sprzedanych przez pewnego pośrednika były następujące:

280, 150, 250, 220, 200, 300, 180, 110, 220

Na podstawie tych danych należy obliczyć następujące wielkości.

- (a) Oblicz wartość średnią ceny mieszkania. Odpowiedź: _____
- (b) Oblicz medianę ceny mieszkania. Odpowiedź: _____
- (c) Oblicz wariancję ceny mieszkania. Odpowiedź: _____
- (d) Oblicz odchylenie standardowe ceny mieszkania. Odpowiedź: _____

6. Na podstawie pomiarów wagi (w gramach) 120 noworodków, sporządzono następujący wykres pudełkowy (Box-and-Whiskers). Odczytaj z rysunku przybliżone wartości pewnych charakterystyk

liczbowych.

- (a) Podaj medianę wagi noworodka. Odpowiedź: _____
- (b) Podaj kwartyły Q_1 i Q_3 (kwartyły reguła $1/4$ i $3/4$). Odpowiedź: _____
- (c) Podaj rozstęp międzykwartyłowy. Odpowiedź: _____
- (d) Ile w przybliżeniu było noworodków o wadze większej, niż 3700 g? Odpowiedź: _____

Wykazuje: Dokładne wartości są niemożliwe do obliczenia bez znajomości danych. Niemniej, na podstawie rysunku można podać bardzo rozsądne przybliżenia.

7. W losowo wybranej próbie $n = 400$ studentów, znalazło się $x = 80$ palących. Interesuje nas frakcja p palących w populacji studentów.

(a) Zbuduj przedział ufności dla p na poziomie ufności 0,95.

Odpowiedź: .....

(b) Zbuduj przedział ufności dla p na poziomie ufności 0,99.

Odpowiedź: .....

Uwaga: Możesz przyjąć przybliżoną wartość kwantyla rozkładu normalnego: $z_{0,975} \approx 2$.

8. Windą jedzie 4 pasażerów. Każdy z nich, niezależnie od pozostałych, wysiada na jednym z 10 pięter (z jednakowym prawdopodobieństwem $1/10$). Oblicz

(a) Prawdopodobieństwo, że każdy wysiadzie na innym piętrze. Odpowiedź: .....

(b) Prawdopodobieństwo, że wszyscy wysiądą na tym samym piętrze. Odpowiedź: .....

(c) Prawdopodobieństwo, że wszyscy wysiądą na pierwszym piętrze. Odpowiedź: .....

9. Zmienna losowa X ma rozkład normalny $N(20, 5^2)$. Oblicz

(a) $P(X \leq 25)$. Odpowiedź: .....

(b) $P(X > 25)$. Odpowiedź: .....

(c) $P(15 \leq X \leq 25)$. Odpowiedź: .....

(d) Podaj kwantyl rzędu 0.75 rozkładu zmiennej losowej X , tzn taką liczbę ξ , że $P(X \leq \xi) = 0.75$.

$\xi =$ .....

10. Wiadomo, że zmienne losowe $X_1, \dots, X_{20}$ są niezależne, mają ten sam rozkład prawdopodobieństwa, $EX_i = 7$ i $\text{Var}X_i = 4$. Niech $\bar{X} = \frac{1}{20} \sum_{i=1}^{20} X_i$. Oblicz

(a) Wartość oczekiwaną $E(\bar{X}) =$ .....

(b) Wariancję $\text{Var}(\bar{X}) =$ .....

(c) Odchylenie standardowe pojedynczej zmiennej: $D(X_i) =$ .....

(d) Odchylenie standardowe średniej: $D(\bar{X}) =$ .....